

Op weg naar Tanzania naar de medische cursus van Peter Melkert die een systeem van hulp aan kleine ziekenhuizen in dit land heeft. In dat kader zijn er cursussen Tropische geneeskunde aan (ex)tropengangers. Een ploeg, naar Afrika hunkerende nostalgische artsen, in een gigavliegtuig. Plus een paar geïnteresseerden die geen binding met Afrika hadden maar wel voldoende nieuwsgierigheid. Rustige vlucht, met veel turbulentie. Griekenland helder zichtbaar, Athene gezien. Prachtig zicht op Egypte, de Nijl, groen kronkelend. De woestijn grauw, vlak, doorsneden door richels, meerdere achterelkaar, over enorme afstanden, als breuken door de aarde. Mijn buurman in het vliegtuig was destijds in Kenia geweest, onze levensloop had veel overeenkomsten. Gepraat en gepraat. Prachtige tocht van het vliegveld in het donker naar Arusha dat ruim een uur verder ligt. Vaag zichtbaar landschap met bomen en een schemerig uitzicht op de vlakke erachter. Weerlicht achter de bergen in de verte. Paar maal een dorp of een stadje. Arusha, nog vrij groot. Hotel met 2 etages, ongewoon voor mij met Zambia ervaring, daar bestond een hotel meestal uit rondavels. Eenvoudige, niet zo schone, maar bruikbare kamer, aan een veranda, met raam op de weg, om 01 uur nog wat luidruchtig. Direct uit het vliegtuig die typische droge stoffige zware Afrikaanse lucht. Krekels maar niet veel. De hand schudden met omvatten van de duim, aardige Tanzaniaanse mensen... Moe, een biertje en in bed.

02-11-03

Hotel in de township, een eind buiten het eigenlijke Arusha. Het hotel oud, zeer eenvoudig, van alles defect, geen warm water, horren kapot, slecht slot, maar net aan goed schoon. Door alles heel slecht geslapen. Veel lawaai, muggen. Voor het hotel een halte van de minibussen, iedere minuut één, luid toeterend, komend of vertrekkend, of alleen maar om aan te geven dat

het er was. Vanaf een uur of 6. Een locale doorgangsweg met typisch Afrikaanse, zeer eenvoudige winkeltjes. Door deze compound gezworven. Vriendelijke mensen, lopend, fietsend, enkele auto's hobbelen over de natte dirt road.. Primitieve huizen, met plotseling ertussen een relatieve villa, een grote schotel antenne. Prachtige winkeltjes, klein, uitstallingen van van alles. Tralies voor de toonbank bij enkele, andere helemaal open. Een piepklein kapperswinkeltje in een uitbouwkamertje in een pandje, een strijkbedrijfje, net zo piepklein. Fotograferen lukt niet goed, "no-no", met vriendelijk of soms boos gezicht. "What do you want to pay?" "You pay me in dollars!" Elders een klein timmerplaatsje. Met een lang machete kapmes wordt een spijltje op maat gehakt, handig, snel en geplaatst in een soort bed. Of kast in wording. Hier mag wel gefotografeerd. Nog meer winkeltjes, klein, rommelig.

Vriendelijke mensen.. Transport in alle vormen. Busjes puilt vol. Een conducteur die naar buiten hangt en bij de halte als eerste eruit springt. Veel bagage op de fiets, breed uit of torenhoog, vier kratten bier opgestapeld achterop de fiets en

dan manoeuvrerend door

het verkeer. Brede volle zakken dwars op de bagagedrager. Karretjes supergammel achter aan de fiets. Hoge stapels op het hoofd, rechtop trots of somber kijkend onverstoord lopend. Een andere taal, ik ken de groet nog niet goed, maar herken de klanken. Anders dan in Zambia. Op de achtergrond de steile hoge berg gehuld in wolken. Een voorbijganger wijst erop, Mount Meru. Wat een hoogte, een volle vulkaan, krater rand zichtbaar. Het is warm, beetje benauwd, broeierig warm, het waait. Het zal wel gaan regenen. De cursus gaat op het platte dak gegeven worden maar het weer laat het niet toe. Ook het lawaai trouwens niet.

Heerlijk terug in Afrika met een minicultuurshock en met een onvoorstelbaar gevoel van herkenning, van niet weggeweest te zijn geweest, een gevoel wat het niet vreemd vindt dat ik gisteren in Nederland rondliep. Het is zo bekend, het is zo vertrouwd. De cursus leuk, vermoeiend. Helaas bijna in slaap gevallen, gewoon omdat ik zo moe was. Het belangrijkste thema vandaag was koorts. Het bleek dat een kind met koorts in Nederland een heel andere entiteit is dan in Tanzania. De vraag behandelen met Trial and Error bleek positief beantwoord te worden: in Tanzania geef je blind antimalaria en in Nederland durf je af te wachten, ook een vorm van trial and error. Op het begrip koorts en hyperthermie en de behandeling ervan werd diep ingegaan.

Veel gepraat met de Tanzaniaanse artsen. Ze komen uit zeer drukke praktijken in de kleine en grote klinieken in en om Arusha. Arusha district is groot, honderden bij honderden kilometers. Sommige vanuit weer heel andere districten. Moesten twee dagen reizen. Ze verdienen heel weinig, soms nauwelijks 100\$ per maand, waardoor er een enorme doctorsdrain is naar het buitenland. Anderen hebben van de missie een suppletie. Verwijzen is voor hen moeilijk, door afstanden en door gebrek aan verwijsziekenhuizen. De verantwoordelijkheid blijft bij ze tot de patiënt ontslagen is of overgeplaatst, wat dus vaak niet lukt. Maar ze lijken er niet onder gebukt te gaan. Opgewekte goed geklede intelligente mensen. Ook hier is de mobiele telefoon een standaard hulpmiddel.

Vandaag pas kwam de voorbereidende delegatie waaronder Peter Melkert, aan na een heel zware tocht. Het vliegtuig op Schiphol viel uit, door vogels in de motor, er was nergens plaats. Moesten daags erna naar Abu Dabi vliegen en vandaar naar Kenia Nairobi. Net voor de cursus begon kwamen ze aan.

03-11

Weer een onrustige nacht. Kennelijk mag je hier niet toeteren voor 6 uur, want toen brak de hel los. Uit Arusha gereden. Tanzania lijkt qua landschap hier veel op Zambia maar de woon en leef wijze is duidelijk anders. Rommelige straten met enorm veel ambachten, Lassers, meubelmakers, autoherstellers, markten. Hoe langer ik keek hoe groter het verschil met Zambia. En de Kenia gangers vonden het hier maar armetierig vergeleken met Kenia, rommelig, weinig fleurig. Een ander groot verschil is dat er hier erg veel ezels zijn.

Een van ons is overvallen! In een straat in de wijk direct tegenover het hotel, Ze vocht terug en werd in elkaar geslagen en beroofd van alles, geld paspoort etc. Later hoorde ik dat een ander beroofd is.

Vandaag door Arusha naar het Tarangiri wildpark. Een park van 200x 50km. Onderweg Masai. Foto's gemaakt, wat betaald, Daarna op hun verzoek 5 mannen gefotografeerd. Wilden alle 5 betaald worden. Boos dat ik dat niet deed, één foto éénmaal betalen. Ik moest door anderen 'ontzet' worden. Mooie veemarkt met veel mensen in prachtige klederdracht. Heel anders dan Zambia. Onderweg in een souvenir supermarkt geweest. Waanzinnig veel houtsnijwerk, grote beelden duizenden dollars. Maar wel prachtig snijwerk. Het park in. Giraffen en zebra's direct na de overgang het park in terwijl er geen hek was. Op weg naar het park leek het erg toeristisch, maar in het park zie je weinig andere mensen. Game park als een klein Luanga Parc (park in Zambia beroemd om zijn ongereptheid en vele wild), in Zambia: Veel wild, glooiende heuvels en het hele gebied in de verte omzoomd door bergen. Centraal een kleine meanderende rivier met af en toe brede zandbanken in een trage droge bedding met een klein centraal stroompje. Her en der een steile rand, zanderig, soms met granieten bolders. Een prachtige lodge, met luxe centraal gebouw met ernaast tenten met een bananenbladdak erover en aan de tent vast, onder het zelfde dak een douche en een toilet. Goed afsluitbare tenten tegen muggen maar niet tegen dieven. Hopelijk zijn die er niet. Het is hier een malaria en Tsjetse gebied. De GSM doet het hier!!!!

04-11

Vanmorgen een wildtocht. Zoveel gezien!! Olifanten, giraffes, leeuwen, waarvan er een tussen onze auto's doorliep. Een grote leeuw elders in de boom! De gidsen weten waar de dieren zitten en brengen je erheen: het is wel anders dan toen we alleen door Luangwa reden. Zoals nu zie je veel meer. Maar we zijn na 5 minuten kijken alweer weg. Het Norman Car (wildreisorganisatie in Zambia) effect. Maar er was veel bijzonders: arenden, struisvogels, hyena, leeuw, giraffen vlak bij, heel rustig en geduldig, onverstoort vlak bij de auto. Een groepje olifanten stak ons pad over, traag, zoekend, slingerend met de slurf. Alsof je voor een onbewaakte spoorwegovergang staat. Sommige olifanten staken een beetje dreigend hun kop op, of zwaaiend met hun slurf als met een vuist. En dat alles op 20 m afstand. De gids bracht ons nog bij een luipaard in een boom. Het ging maar door. Een dode buffel met een zwerm gieren erop. Alsof ik midden in een Disney film zat, die gieren gedroegen zich zoals in die film, hoppend en springend, de vleugels breeduit, vliegend met de kop en hals naar beneden. Veel antilopen, eentje met zogend jong, prachtige diverse vogels.

Tussen de tochten in fantastische maaltijden en vandaag is ook de cursus begonnen voor de huisartsen. De onderwerpen zijn goed uitgewerkt, boeiend en met duidelijke inzet voorbereid. Het is wel even een raar idee midden in de bush een powerpoint presentatie te hebben. Maar het is een pracht medium, overtreft alle dia en overhead systemen. Trouwens iedereen loopt hier over het faunagebeuren druk te SMS-en. Het contact met thuis blijft bestaan ondanks de isolatie en de wildernis. Was toch onvoorstelbaar in de jaren 70. Toen kon je niet eens het dorp zomaar opbellen.

Zo even wat punten uit de cursus: "Ziek uit de tropen" met een samenvatting van veel bekende tropische ziektes die we uit de Tropencursus kenden. "TBC" We hoorden over de kosten en de incidentie: TBC 600 miljard euro in de wereld uitgegeven aan tbc in '97 16,2 miljoen nieuwe gevallen, 1,86 miljard besmetten. Nederland met 1500nieuwe gevallen. TBC zal erg sterk toenemen is de verwachting. In Afrika is er een groot probleem: veel resistentie, met name voor INH is er veel resistentie. Vooral door vroege stop van de medicatie. TBC is doodsoorzaak no 1 bij AIDS. Aanpak: DOTS Directy Observed Treatmant Strategy. Controle en stimulering van inname ter plaatse. Uitgebreid is er ingegaan op reizigers vaccinatie en voorlichting, wat wel en niet bij zwangeren. Eigenlijk kan je beter maar niet naar de tropen gaan als je zwanger bent, tenzij het echt moet. Beter niet voor vakantie.

05-11

Vandaag een oude mannetjes leeuw, met golvende stap lopend tussen de struiken een kopje gevend aan takken en dan er tegen aan piesen. Hij sproeide als mijn poes. Kennelijk markeren. Later vonden we een groepje leeuwinnen, waar hij kennelijk naar toe liep. Het leek alsof hij wild die richting wilde verjagen. Maar de andere leeuwen op het talud hadden reeds

een buffel. Onder in de rivier zaten er twee aan de buffel te eten. De andere, een stuk of 10, wachtten boven. Soms kwam er een kijken, maar werd niet toegelaten. Hyena's zaten er weer wat verder achter, ver weg. Nadat we verder gereden waren kwamen er zo'n 10 jonge leeuwen door het gras, vooral jonge mannetjes, zonder manen, sluipend achter een oude olifant. Die lieten ze verder zijn eigen weg gaan om achter struisvogels aan te kunnen. Ze passeerden onze auto's op een paar meter afstand, zonder naar ons te kijken.

Ook vandaag weer uitgebreid cursus. Reizigersdiarrhoë met alle aspecten van de faeces en de diverse oorzaken. Toch wel heel bijzonder hoe de bijscholing reizigersdiarrhoë ook een "practicumgedeelte" had. De helft van de deelnemers wel en de helft niet. De discussie wel of niet ciproxin bij reizigersdiarrhoë kon als het ware getest worden, de helft wel en de helft niet..??. Ik nam flagyl en doxy en het hielp snel.

Vandaag olifanten die uit het dal onder het hotel naar boven gegraasd zijn en nu op 10 m afstand van de rand staan te grazen, onverstoorbaar, krakend en schuivend. Soms een diepe grom. Er zijn veel jongen bij, iets wat in al die olifantengroepen zo is. Later hoorde ik dat de dieren zich in slagorde tussen de huisjes door verwijderden. Onderweg een olifant met een heel klein jong dier, dat pas geboren leek.

Apen met jongen, bavianen. Hoog in een boom, handig voorzichtig met handen en voeten erin of eruit klimmend. Rituelen van vlooiën, een oude grote bavian zittend op een boomstam als op een troon, niet gestoord door de auto. Een bavianenkoning. Het park is mooi, golvend met uitgeslepen dalen in hoge zandgronden, vol Baobab-bomen, honderden tot duizenden jaren oud! verder veel waaibomen, acacia's. Het geluid, de vogels, de krekels, de klokgeluiden van sommige dieren, het gerommel van de olifanten.

08-11

Gammel het Tarangiripark verlaten, een gammel zijn dat onderweg naar Momela alleen maar toenam. Juist buiten het park een marktje, waar we stopten. Een typische toeristenmarkt. Veel houtsnijwerk. Heet!! Droog en stoffig. Ik voelde me er niet thuis. Een paar ezeltjes los onder een boom. Verder langs de lange rechte weg, door dorpen en gehuchten, Massai gebied. Geen zin om Arusha in te gaan. Ik voelde me niet lekker en moest een toilet in de buurt hebben. Ook geen zin door angst voor berovingen. In een klein Belgisch eethuisje lekker en goed gegeten, gelezen, gepraat. Vandaar met de auto's verder over een echte bushweg naar boven. Prachtige, ruige, hobbelige weg onder de grote vulkaan door. Momela lodge een gastvrije aangename lodge met een groot hoofdgebouw met een grasdak en een groot aantal huisjes en rondavels. Een gezellige avond, maar ik was niet lekker. Koorts tot 39gr. Matig geslapen, maar de volgende dag nog de hele ochtend tot 10 uur. Ik was in ieder geval opgeknaapt. Wel om 08.00 uur op de groepsfoto gegaan. Die dag niet mee met de walkingsafari, met spijt, maar diep in mij wist ik volledig dat het niet kon. Vandaag lukte uitslapen niet. Gewandeld om 6.45 uur, met zicht op een dik bewolkte Mt Meru. Onder de wolken zag je zon op de hellingen. Het is een imposante vulkaan met duidelijk een grote centrale krater waar de voorwand uitgeslagen is en je kijkt daardoor in de oude krater door de missende voorwand. Erom heen tal van nieuwere kegels, sommige ook weer geëxplodeerd. Het landschap vol grove rotsblokken, weinig bomen veel gras. Een wandeling naar het hippo-meer, geen hippo's wel veel vogels. Later op de dag met een groepje in 2 busjes door het Momela park, een ruig soort maanlandschap maar dan begroeid met hoog gras. Een meer met enkele hippo's op een eilandje en duizenden flamingo's. Wat een geur! Rose en witte vogels, keurig gescheiden met een overgang via licht gekleurde vogels. Veel andere watervogels. In een ander deel van het park een grote krater. We waren op de rand en keken over een steile afgrond in de diepte waar een enorme vlakte met moeras was. Erin liepen diep in de verte buffels, hippo's en giraffen. Trouwens in het hele park waren veel giraffen. Prachtige dieren, telgangers! Om de Momela lodge hing constant een kudde rond. Veel apen, bavianen en andere soorten. Terug in de lodge bleek iedereen al weg. Wij nog een kleine lunch van restjes. Daarna naar het dokterscamp (de locatie van Peter Melkert met grote tijdelijke containers om een kamp te maken voor dokters die kunnen invallen), via het wildpark, over kleine bospaden door wouden en velden. Het ruige bos ging over in een gebied met dorpen en akkers. Vragen naar het dokterscamp leverde niets op. Maar als we vroegen of ze de "containers" kenden, hielp goed, gaf een brede lach en een weids gebaar en zo vonden we het kamp waar de anderen al waren en we aanschoven aan een barbecue. Wat een prachtplek! Het was een heerlijke reis, vermoeiend, leerzaam en slopend. Ik had het niet willen missen. Heel benieuwd hoe het de Mt

Meru gangers is vergaan. Zij werden op de helling 'overvallen' door een maansverduistering. Hadden ze daar rekening mee gehouden? Moet wel mooi zijn geweest dat te zien, maar ook erg donker.
Peter bedankt!!

Peter Sleutelberg, huisarts

Schagen

DEELNEMERS November 2003

Huisartsen nascholing

Beek R.J.J. van	internist Vlaardingen
Boer de A.H.M.	huisarts Capelle a/d IJ
Filius Mw. L.J.	huisarts Amersfoort
Froeling J.	huisarts Warmond
Hal N.P.P. van	huisarts Rotterdam
Hobbelt E.J.P.	huisarts Den Helder
Hulshof Mw. L. medicijnen Zandvoort	partner/student
Kempen van W.	huisarts Heemstede
Klein Haneveld-Hanenburg Mw.H.	huisarts Alphen/dRijn
Klein Haneveld J.	huisarts Alphen/dRijn
Koelmeijer H.	huisarts Coevorden
Kruijt H.R.	huisarts Buitenpost
Leemhuis A.	huisarts Castricum
Liebregts A.F.M.	huisarts Heeze
Liere van P.J.A.	huisarts Utrecht
Lips J.B.J.	huisarts Hulst
Meijer J.B.T.	huisarts Zwolle
Mok Mw. E.	huisarts Amsterdam
Mulder O.R.	huisarts Goor
Mulder-Hoiting Mw. E.I. Goor	partner/verloskundige
Mus J.	huisarts Amersfoort
Ongkiehong A.J.	huisarts Den Haag
Peereboom Mw. J.M.	huisarts Amsterdam
Raams J.A.E.	huisarts Amersfoort
Scholte Mw. H.	huisarts-ass. Amsterdam
Scipio Blume Mw. H.A.	huisarts Zandvoort
Sleutelberg P.H.	huisarts Schagen
Steenks H.C.	huisarts Marknesse
Velde van der F.	huisarts Hoevelaken
Ven van de P.A.A.	huisarts Horn
Wijk J.S.B. van	huisarts Rotterdam;
Beek – Coumou Mw. E van	partner Vlaardingen
Koch Jillis	partner Apeldoorn;
Meijer-Wubbels Mw. J.H.	partner Zwolle
Deelnemers Echo/ehbo-cursus	
Bakkers Jacobus	radioloog Wehl
Bergwerff H.	huisarts Baard
Hoetjer Mark	kinderarts Amersfoortl
Kragt Harry	gynaecoloog Voorburg
Koch-Hekstra M.L.C. Mw.	huisarts Apeldoorn;
Melkert Peter	patholoog Amstelveen;
Mulders Leon	Gynaecoloog Eindhoven;
Reemst Peter	chirurg Nuenen;
Smits Steven	internist Leusden;
Toolenaar Toon	gynaecoloog
Mijnsheerenland	